

LIETUVOS – ČEKIJOS DVIŠALĖ PREKYBA

2021 m. balandžio 21 d.

I. Čekijos ekonomika ir tarptautinė prekyba

Svarbiausias Čekijos ekonomikos sektorius pagal sukuriama pridėtinę vertę 2020 m. buvo verslo paslaugos. Čia didžiausią pridėtinės vertės dalį sudarė didmeninės ir mažmeninės prekybos, transporto ir apgyvendinimo ir maitinimo veiklos (17%), nekilnojamojo turto veikla (10%), profesinė, mokslinė ir techninė bei administracinė bei aptarnavimo veikla (7%). Viešojo sektoriaus paslaugos – viešasis administravimas, gynyba, švietimas, žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas taip pat sudarė nemenką Čekijos ekonomikos dalį (17%), kaip ir apdirbamojo gamyba (24%). Statybos sektoriaus indėlis į pridėtinę vertę buvo kiek mažesnis (6%).

2020 m. Čekijos prekių eksportas siekė 167 mlrd. EUR. Prekyba su ES rinka sudarė apie 84% Čekijos prekių eksporto (į Vokietiją – 33%, į Slovakiją – 8%, į Lenkiją – 6%), o iš ES nepriklausančių šalių 2% eksporto vertės tenka JAV, 2% – Rusijai, ir 2% – Šveicarijai.

2020 m. Čekijos importas siekė 149 mlrd. EUR ir 74% importo vertės teko ES valstybėms narėms (iš Vokietijos – 28%, iš Lenkijos – 9%, iš Nyderlandų – 7%), o iš ES nepriklausančių šalių – 11% importo atvežama iš Kinijos, 2% – iš JAV, 1% – iš Korėjos.

Šaltiniai: Eurostat, ICT Trade Map

II. Lietuvos ir Čekijos dvišalė prekyba

1 lentelė. Prekybos tarp Lietuvos ir Čekijos pagrindiniai rodikliai 2018-2020 m.

	2018		2019		2020	
	Dalis, %	Vieta	Dalis, %	Vieta	Dalis, %	Vieta
Prekės						
Šalies dalis bendrame Lietuvos prekių eksporte	1.1 %	22	1.1 %	20	1.3 %	19
Šalies dalis lietuviškos kilmės prekių eksporte	1.2 %	20	1.4 %	19	1.5 %	18
Šalies dalis Lietuvos prekių reeksporte	0.9 %	18	0.8 %	18	1.0 %	19
Šalies dalis Lietuvos prekių importe	1.8 %	17	1.9 %	16	2.3 %	15
Paslaugos						
	2018	2019	2020			
Šalies dalis Lietuvos paslaugų eksporte	0.5 %	26	0.5 %	25	0.5 %	25
Šalies dalis Lietuvos paslaugų importe	0.5 %	33	0.6 %	31	0.5 %	31

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas, Lietuvos bankas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimai.

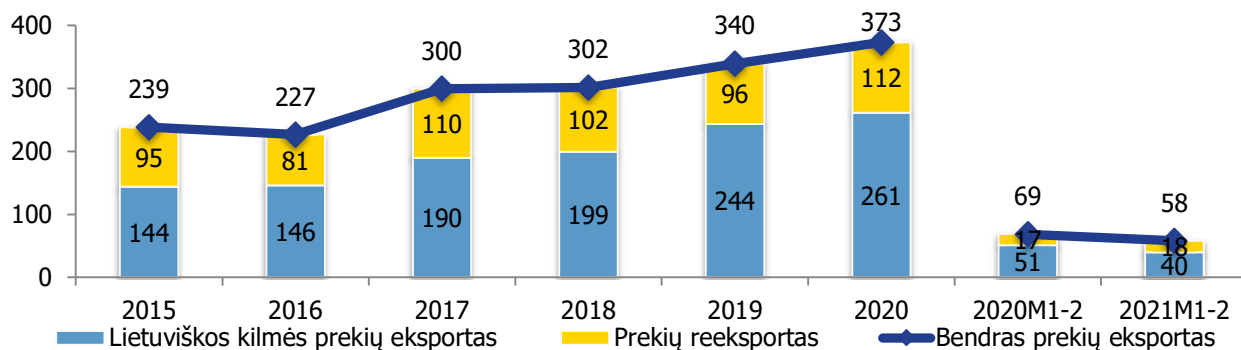
III. Prekyba prekėmis

2020 m. Čekija buvo 19-a didžiausia Lietuvos prekių eksporto rinką, kuriai teko 1.3% (373 mln. EUR) viso Lietuvos prekių eksporto. Beveik 70% Lietuvos prekių eksporto į Čekiją 2020 m. sudarė lietuviškos kilmės

prekių eksportas, o likusią dalį (30%) – prekių reeksportas. Palyginti su 2019 m. Lietuvos prekių eksportas į Čekiją padidėjo 10%, daugiausiai dėl elektros mašinų ir įrenginių eksporto didėjimo. Per 2021 m. sausio-vasario mėn. bendras Lietuvos prekių eksportas į Čekiją palyginti su atitinkamu 2020 m. laikotarpiu mažėjo 15% arba 11 mln. EUR.

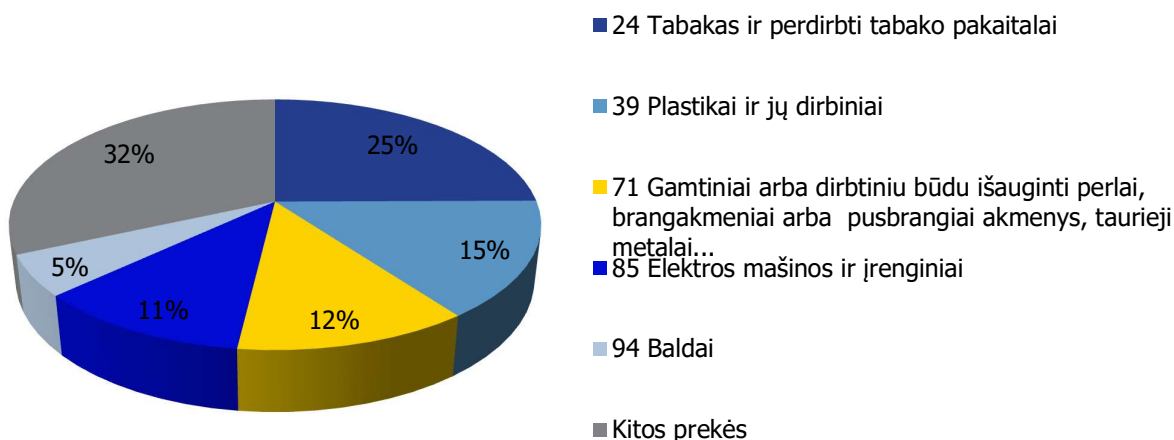
1 pav. Lietuvos prekių eksportas į Čekiją, 2015-2021 m. 1-2 mėn., mln. EUR

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimai.

Lietuviškos kilmės prekėms Čekija 2020 m. buvo 18-a didžiausia eksporto rinka, kuriai teko 1.5% (261 mln. EUR) viso lietuviškos kilmės prekių eksporto. Lietuviškos kilmės prekių į Čekiją eksporto struktūroje didžiausią dalį sudarė tabakas – 25% arba 65 mln. EUR (7-a didžiausia eksporto rinka), plastikai ir jų dirbiniai – 15% arba 39 mln. EUR (11-a didžiausia eksporto rinka), brangakmeniai arba pusbrangiai akmenys, taurieji metalai – 12% arba 31 mln. EUR (1-a didžiausia eksporto rinka), elektros mašinos ir įrenginiai – 11% arba 29 mln. EUR (5-a didžiausia eksporto rinka), baldai – 5.3% arba 14 mln. EUR (22-a didžiausia eksporto rinka). Palyginti su 2019 m. lietuviškos kilmės prekių eksporto vertė į Čekiją padidėjo 7.2% arba 18 mln. EUR. Labiausiai didėjimą lėmė elektros mašinos ir įrenginiai. Per 2021 m. sausio-vasario mėn. lietuviškos kilmės prekių eksportas į Čekiją palyginti su atitinkamu 2020 m. laikotarpiu mažėjo 22% arba 11 mln. EUR.

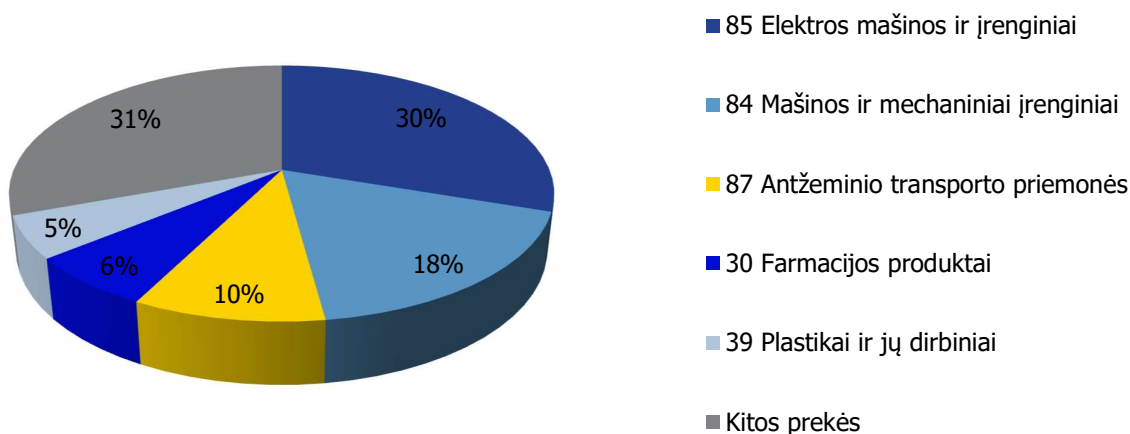
2 pav. Lietuviškos kilmės prekių eksporto į Čekiją struktūra 2020 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas.

2020 m. Čekija buvo 15-a didžiausia Lietuvos prekių importo rinka ir jai teko 2.3% (664 mln. EUR) viso Lietuvos prekių importo. Iš Čekijos 2020 m. daugiausia importuota elektros mašinų ir įrenginių – 30% arba 200 mln. EUR (5-a didžiausia importo rinka), mašinų ir mechaninių įrenginių – 18% arba 117 mln. EUR (10-a didžiausia importo rinka), antžeminio transporto priemonių – 9.6% arba 64 mln. EUR (11-a didžiausia importo rinka), farmacijos produktų – 6.6% arba 44 mln. EUR (12-a didžiausia importo rinka). Palyginti su 2019 m. prekių importas iš Čekijos padidėjo 7.2%.

3 pav. Lietuvos importo iš Čekijos struktūra 2020 m.

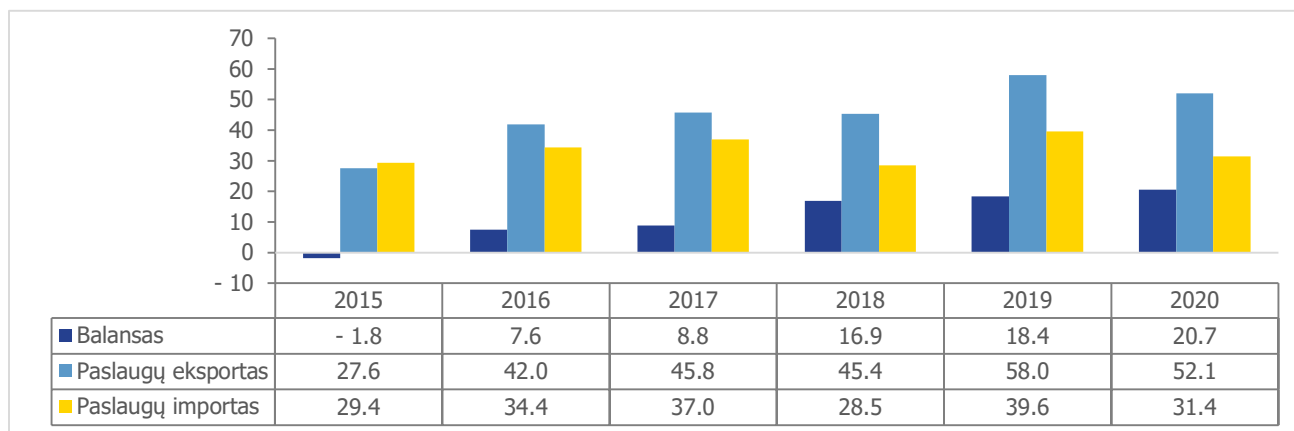

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas.

IV. Prekyba paslaugomis

2020 m. Čekija buvo 25-a didžiausia Lietuvos paslaugų eksporto rinka, kuriai teko 0.5% (52 mln. EUR) viso Lietuvos paslaugų eksporto. Paslaugų importas iš Čekijos siekė 31 mln. EUR, tai sudarė 0.5% viso Lietuvos paslaugų importo 2020 m., o Čekija buvo 31-a tiekėja paslaugų importuotojams Lietuvoje.

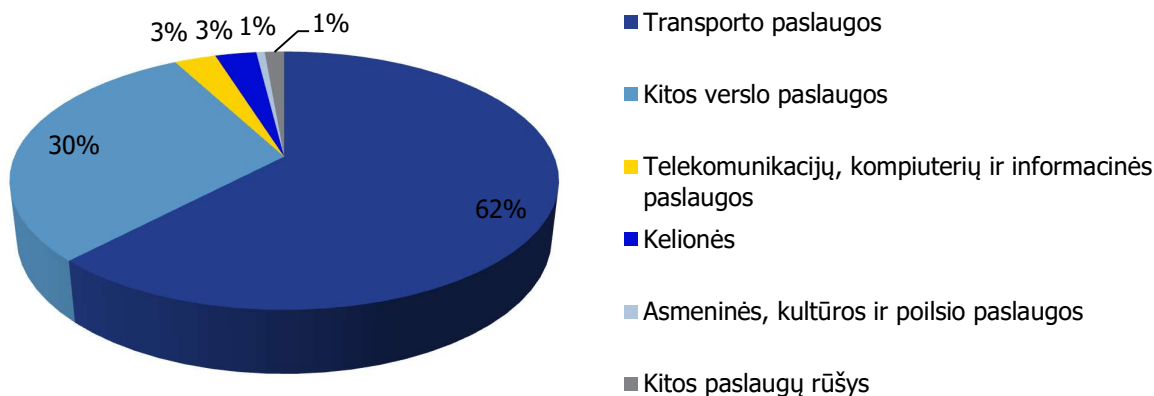
4 pav. Lietuvos ir Čekijos užsienio prekyba (paslaugos) 2015-2020 mln. EUR

Šaltinis: Lietuvos bankas.

2020 m. iš Lietuvos į Čekiją daugiausia buvo eksportuota transporto paslaugų – 62% arba 32 mln. EUR (21-a didžiausia eksporto rinka), kitų verslo paslaugų – 30% arba 16 mln. EUR (17-a didžiausia eksporto rinka), telekomunikacijų, kompiuterių ir informacinių paslaugų – 2.9% arba 1.5 mln. EUR (40-a eksporto rinka), kelionių – 2.9% arba 1.5 mln. EUR (24-a didžiausia eksporto rinka), asmeninės, kultūros ir poilsio paslaugų – 0.6% arba 0.3 tūkst. EUR (20-a didžiausia eksporto rinka). Per 2020 m. Lietuvos paslaugų eksporto vertė į Čekijos rinką sumažėjo 10% iki 52 mln. EUR.

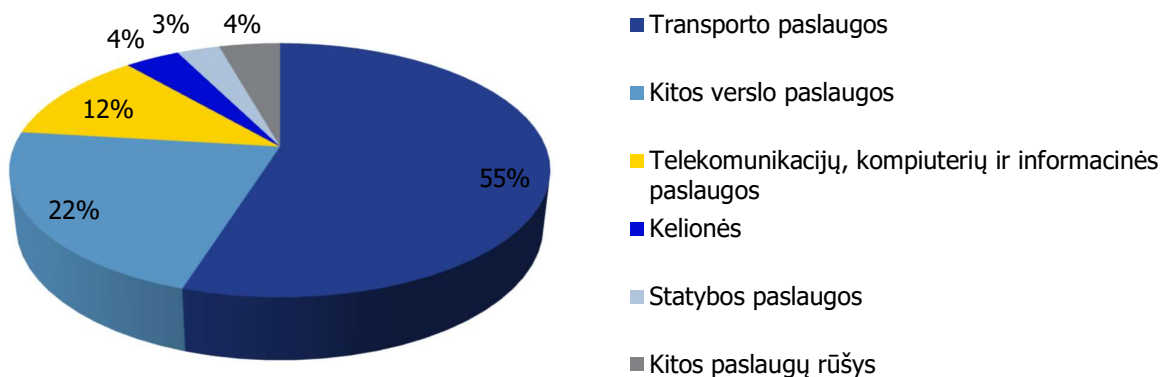
5 pav. Paslaugų eksporto iš Lietuvos į Čekiją struktūra 2020 m.

Šaltinis: Lietuvos bankas.

2020 m. iš Čekijos į Lietuvą daugiausiai buvo importuota transporto paslaugų – 55% arba 17 mln. EUR (27-a didžiausia importo tiekėja), kitų verslo paslaugų – 22% arba 6.92 mln. EUR (24-a didžiausia importo tiekėja), telekomunikacijų, kompiuterių ir informacinių paslaugų – 12% arba 3.7 mln. EUR (20-a didžiausia importo tiekėja), kelionių – 3.9% arba 1.2 mln. EUR (34-a importo tiekėja), statybos paslaugų – 3.1% arba 960 tūkst. EUR (20-a didžiausia importo tiekėja). Per 2020 m. paslaugų importo vertė iš Čekijos sumažėjo 21% iki 31 mln. EUR.

6 pav. Lietuvos paslaugų importo iš Čekijos struktūra 2020 m.

Šaltinis: Lietuvos bankas.

V. PERSPEKTYVŪS SEKTORIAI

Eksporto galimybių vertinimo modeliu (EGVM)¹ nustatyta apie 1536 prekių grupių (6 ženklų kombinuotosios nomenklatūros lygiu), turinčių geriausias galimybes lietuviškos kilmės prekių eksportui į Čekijos rinką. Perspektyviausi sektoriai lietuviškos kilmės prekių eksportui į Čekiją yra šie: chemijos pramonės produktai, maisto produktai, tekstilės gaminiai, mašinos ir įrengimai bei kiti.

2 lentelė. Didžiausią eksporto potencialą Čekiją rinkoje turintys Lietuvos sektoriai pagal EGVM.

Pramonės šaka (pagal EVRK 2 red.)	Potencialios eksporto galimybės
IŠ VISO	1 536
Chemikalų ir chemijos produktų gamyba	184
Maisto produktų gamyba	155
Tekstilės gaminių gamyba	152
Niekur kitur nepriskirtų mašinų ir įrangos gamyba	146
Pagrindinių metalų gamyba	114
Metalo gaminių, išskyrus mašinas ir įrenginius, gamyba	88
Kompiuterinių, elektroninių ir optinių gaminių gamyba	79
Augalininkystė ir gyvulininkystė, medžioklė ir susijusių paslaugų veikla	77
Drabužių siuvimas (gamyba)	72
Elektros įrangos gamyba	71
Kitos	398

Šaltinis: UN Comtrade, Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimai.

¹ Eksporto galimybių vertinimo modelis (EGVM) naudojamas perspektyvių eksporto galimybių identifikacijai. Modelis atsižvelgia į atskleistąjį santykinį pranašumą (produktus, kuriuose Lietuva turi santykinį pranašumą eksporto rinkose), nagrinėjamo produkto trumpalaikį ir ilgalaikį importo vertės augimą, importo rinkos dydį, rinkos koncentracijos laipsnį (kuo indeksas mažesnis, tuo lengvesnis produkto įvedimas į rinką) ir importo muitus.

